

Raisionjokilaakson
luonnonsuojeluyhdistyksen
Jäsenlehti 2/2009

Syyskarhiainen

Raisiossa 23.9.2009

Raisonjokilaakson luonnonsuojeluyhdistys ry

Kotisivu: <http://www.raisonjoki.fi>
Sähköpostiosoite: lsy@raisonjoki.fi

Huom. kotisivumme ja sähköpostiosoitteemme ovat uudessa osoitteessa!

Hallitus 2009

Puheenjohtaja

Jan Hietanen
Huhkontie 4, 21280 Raisio
439 8779, 040 716 5129
jan.hietanen@dnainternet.net

Jäsenet

Varapuheenjohtaja

Marja Hietala
Kerttulantie 40, 21200 Raisio
050 520 1822
mhietala@suomi24.fi

Taloudenhoitaja, luontopolut

Kari Loikas
Polusmäentie 31, 21260 Raisio
438 3061, 040 532 0026
kari.loikas@utu.fi

Sihteerit, www-sivut, tiedotus

Eeva Ennola
Pasantie 14, 21280 Raisio
438 3560, 050 443 0353
eeva@tintti.net

Kauko Häkkinä
Syrjätie 14, 21220 Raisio
438 6526
kauko.hakkila@luukku.com

Salme Kangassalo
Kirkkoväärtinkuja 7 as 34
21200 Raisio
045 132 9028
salme.kangassalo@raisio.fi

Kari Laine
Alatie 1, 21200 Raisio
438 7530, 040 587 7647
kari.r.laine@mwpower.fi

Helena Lehtonen

Uudentorpankatu 2 C 8, 21260 Raisio
438 6647, 040 551 5877
lehtonen@dnainternet.net

Hanna Loikas

Polusmäentie 31, 21260 Raisio
438 3061

Tuula Lundén

438 2313

Jarmo Salonen

Lehtokertunkatu 13, 21210 Raisio
040 833 6680
jarmo.salonen@deltamarin.com

Risto Terho

risto.terho@nettikirje.fi

Leikekirjanpitäjä

Tuula Terä
Rypsikuja 4, 21200 Raisio
438 7234, 0500 808 329
tuula.tera@pp.sak.fi

Varajäsenet

Kari Ennola
Pasantie 14, 21280 Raisio
438 3560
kari.ennola@tuorla.com

Eino Koivikko
Sorolaisenkatu 10, 21200 Raisio
438 1857, 0400 953 300

Unho Rokka
Kunnaankatu 17 as 34, 21200 Raisio
438 9466, 0400 573 847
herok@dnainternet.net

Kohti juhlavuotta 2010

Luontokoulu Lumikossa on nyt hiljaista. Ei ole opettajaa eikä oppilaita.

Lsy:n luontokerho koettaa nyt estää Friisilän polkuja kokonaan sammaloitumasta. Iloinen ja innokas kerhoryhmä saatiin kokoon yhdellä lehti-ilmoituksella, mikä osoittaa että kysyntää olisi varmasti laajemmallekin toiminnalle.

Saa nähdä, miten Lumikon tilojen käy. Kysymys ei ole ainoastaan luontokoulun tiloista vaan koko Friisilän ainutlaatuisesta pihapiiristä rakennuksineen ja puutarhoineen. Miten käy luontokoulun tutkimus ym. koulutusmateriaalien?

Ensi vuosi on yhdistyksen 30v juhlavuosi. Järjestämme pitkin vuotta juhlan kunniaksi ylimääräistä ohjelmaa. Jäsenillat on mainio tilaisuus tulla kertomaan omia ajatuksiaan yhdistykselle. Jäseniltojen ohjelmasta ja aikataulusta tarkemmin kevään jäsenlehdessä.

Syyskokous pidetään marraskuussa. Siellä mm. valitaan yhdistykselle puheenjohtaja ja hallitus ensi vuodeksi sekä päätetään toiminnasta ja rahankäytöstä. Tervetuloa kokoukseen!

Mukavaa syksyä!

Jan

Raisionjokilaakson luonnonsuojeluyhdistys ry:n

SYYSKOKOUS

Torstaina marraskuun 12. päivänä 2009 klo 18:00
Deltamarin Oy:n tiloissa, Purokatu 1, Raisio.

Kokouksen jälkeen:

Deltamarin – yritysesitys

- esittelyssä maailman suurin 'siivooja'

Greenland 2009 – suomalaisretkikunnan matka yli Grönlannin

- valmistautuminen retkeen, varusteet
- valokuvaesitys matkan vaiheista

KAHVITARJOILU
TERVETULOA !

Luontokerho

Lasten luontokerho aloitti tänä syksynä toimintansa parin vuoden tauon jälkeen. Kerho kokoontuu torstaisin Friisilän luontokeskuksessa aiemmin Luontokoulu Lumikon opettajana toimineen Marjukka Kulmalan johdolla. Ensimmäisellä kerhokerralla paikalle ilmestyi kaksitoista reipasta kerholaista.

Kuva: Jan Hietanen

Iloinen luontokerhoporukka lähdössä kohti suuria seikkailuja.

Kuva: Jyrki Aaltonen

Pikku-Kuu on valloitettu!

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu (Vapepa) on tukiorganisaatio kaikille viranomaisille. Se tarjoaa koulutettuja vapaaehtoisia viranomaisten tueksi auttamistehtäviin. Vapepan toiminta on vapaaehtoista, viranomaista tukevaa, pyyteetöntä, organisoitua ja koulutettua kansalais-toimintaa.

Suurelle yleisölle näkyvintä Vapepan toiminnassa lienee etsinnät. Tokihan etsinnoissä Vapepaa tarvitaan yhä, mutta viranomaisia avustetaan entistä enemmän myös mm. ensihuollossa sekä muonituksen, majoituksen ja henkisen tuen järjestämisessä.

Vapepa perustetaan

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu perustettiin käytännön tarpeeseen vuonna 1964. Eksyneiden etsinnoissä oli useaan otteeseen todettu, että viranomaisten voimavarat eivät olleet riittävät. Avuksi pelastustoimintaan tarvittiin koulutettuja ja hyvin johdettuja vapaaehtoisia.

Valtakunnallisen koordinoitun toiminnan alkusysäyksenä voidaan pitää muoniolaisen 5-vuotiaan tytön eksymistä tunturimaastoon. Eksyminen käynnisti laajat etsinnät toukuussa 1963. Muonion etsintöjen aikana ja sen jälkeen käännyttiin Suomen Punaisen Ristin puoleen ja toivottiin SPR:n toimivan aloitteentekijänä viranomaisia tukevan Vapaaehtoisen pelastuspalvelun perustamisessa. Viranomaiset suhtautuivat myönteisesti laadittuun suunnitelmaan ja Vapaaehtoinen pelastuspalvelu perustettiin vuonna 1964.

Organisoitua toimintaa

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu on 49 järjestön yhteenliittymä. Luettelo Vapepan jäsenjärjestöistä löytyy mm. Vapepan kotisivuilta (www.vapepa.fi). Suomen Punainen Risti toimii Vapepan yhdysjärjestönä ja koordinoi toimintaa yleisen vapaaehtoisen pelastustoiminnan osalta. Vapaaehtoista meri- ja järvipelastusta koordinoi Suomen Meripelastusseura ja vapaaehtoista lentopelastusta Suomen lentopelastusseura.

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun toiminta on organisoitu kolmelle tasolle, valtakunnalliselle-, maakunnalliselle- ja paikallistasolle. Vapepan uusi johtosääntö on juuri hyväksytty. Siinä eri elinten nimitykset ovat jossain määrin muuttuneet. Alla olevassa tekstissä on käytetty uuden johtosääntöön mukaisia nimityksiä, joten Vapepan kotisivuilla saattaa olla vielä poikkeavia nimityksiä.

Valtakunnallista tasoa edustaa Vapepan keskustoimikunta, joka yhteen sovittaa vapaaehtoiseen pelastustoimintaan osallistuvien valtakunnallisten järjestöjen ja yhteisöjen sekä eri viranomaisten työtä. Keskustoimikunnan jäseninä ovat kaikkien jäsenjärjestöjen ja yhteisöjen nimeämät edustajat sekä viranomaisedustajat.

Maakuntatoimikunta yhteen sovittaa vapaaehtoiseen pelastuspalvelutoimintaan osallistuvien valtakunnallisten järjestöjen ja yhteisöjen sekä eri viranomaisten työtä yhden tai useamman maakunnan tasolla. Maakuntatoimikunnan jäseniä ovat Vapepan jäsenjärjestöjen ja -yhteisöjen kirjallisesti nimeämät edustajat sekä asiantuntijajäsenet.

Vapepan paikallistoimikunta toimii yhden tai useamman kunnan alueella. Paikallistoimikunnan tehtävänä on yhteen sovittaa alueellaan toimivien järjestöjen, hälytysryhmien ja viranomaisten työtä niin, että vapaaehtoisten valmius toimia viranomaisten apuna on mahdollisimman hyvä. Paikallistoimikunnan jäseninä ovat alueella toimivien jäsenjärjestöjen ja jäsenjärjestöihin kuulumattomien hälytysryhmien kirjallisesti nimeämät edustajat. Vapepassa ei voi olla henkilöjäseniä, vaan siihen kuulutaan järjestöjen kautta.

Raision Kihlakunnan Vapaaehtoinen Pelastuspalvelu

Raision Kihlakunnan Vapaaehtoisen Pelastuspalvelu (RAKI) on perustettu vuonna 1993.

RAKIn Aluetoimikunta on paikallistoimikunta, jonka toimialueeseen kuuluu viisi kuntaa. Toimialueen kunnat ovat Raisio, Naantali (johon kuuluu tietenkin kuluvan vuoden alussa Naantaliin yhdistyneet Merimasku, Rymättylä ja Velkua), Nousiainen, Masku, Rusko.

Raision Kihlakunnan Vapaaehtoiseen pelastuspalveluun kuuluu 14 jäsenjärjestöä / hälytysryhmää. Luettelon jäsenjärjestöistämme löytyy kotisivuiltamme <http://vapepa.fi/toimikunta/raisio>. Hälytettäviä henkilöitä Rakissa on kaikkiaan 165, joista 1-3 tunnin valmiudessa 62 henkilöä. Toisin sanoen olemme viranomaisille ilmoittaneet, että kaikissa tilanteissa, mukaan lukien vaikkapa juhannusaattoillan, saamme hälytettäessä kokoon vähintään 62 henkilöä viranomaisten avuksi.

Kulvana vuonna toiminta Rakissa on ollut vilkasta. Olemme osallistuneet lukuisiin etsintöihin, joissa on ollut kerralla jopa yli sata henkilöä etsimässä kadonnutta henkilöä. Myös henkistä tukea olemme olleet antamassa lukuisissa tapauksissa viranomaisten pyynnöstä. Meillä on hyvä valmius myös ensihuollollisiin tehtäviin. Ruokahuoltomme on järjestänyt toimintaan osallistuneiden muonituksen niin etsinnöissä kuin koulutustilaisuuksissakin.

RAKI:ssa koulutus on aktiivista. Olemme järjestäneet kuluvan vuoden alkupuolella mm. Ensihuollon peruskurssin, Henkisentuen kurssin sekä Etsinnän peruskurssin. Tänä syksynä järjestämme vielä toisen Etsinnän peruskurssin, joka pidetään 23.-25.10.2009 Kustaanpirtillä Raisiossa. Kurssille toivomme saavamme runsaasti uusia koulutettavia. Peruskurssin suorittanut voi toimia hälytysryhmän jäsenenä etsintätilanteessa.

Koulutukseen sisältyy hyvin oleellisena osana myös harjoittelu. Peruskursseihin sisältyy paljon harjoituksia ja olemme järjestäneet myös erillisteemoilla lukuisia harjoituksia. Viimeisin oli kuluvan syyskuun puolivälissä, kun harjoittelimme taajamaetsintää poliisin järjestämässä harjoituksessa Raisiossa. Kulvana syksynä harjoittelemme vielä mm. viestitystä.

Valtakunnan ja maakunnan tasolla on myös vilkasta koulutustoimintaa, johon osallistuu

runsaasti aktiivisessa toiminnassa mukana olevia hälytysryhmiemme jäseniä.

Lisätietoja Vapaaehtoisesta pelastuspalvelusta ja Rakista löytyy osoitteesta www.vapepa.fi ja sen alisivuilta Varsinais-Suomi / Raisio. Lisätietoja antaa myös Rakin Aluetoimikunnan puheenjohtaja Markku Hukkanen, puh. iltaisin 040 -527 4482.

Lähteet: Vapepan kotisivut ja Vapepan johtosääntö

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun esittelytilaisuus ti 13.10. klo 18.00
Luontokoulu Lumikossa

Tilaisuuteen ovat tervetulleita kaikki pelastuspalvelun toiminnasta kiinnostuneet.

VAPEPA:n paikallisyksikkö RAKI järjestää maastoetsinnän peruskurssin 23.-25.10. Kustaanpirtissä Viheriäisissä.

GREENLAND 2009: Suomalaisretkikunnan vaellus yli Grönlannin

Timo Stenros

Saavuimme torstaina 26.03. aamulla Kangerlussuakiin. Tsekattuamme hotellin, kävimme ilmoittautumassa paikalliselle viranomaiselle ja tarkistamassa oliko huolitsijan lähetys saapunut. Huolitsija oli hienosti järjestänyt meille lentoyhtiön terminaalista lämmintä tilaa, jossa kolli jo odottikin meitä hyvässä kunnossa. Purettuamme lastin, totesimme kaiken materiaalin olevan ehjää ja tallella. Helpotus oli suuri, koska jos tavarat eivät olisi olleet siellä

silloin kuin oli sovittu, niin olisi varmaan kirosanat olleet herkässä. Koska Kari oli tulossa seuraavana aamuna, päätimme vasta silloin aloittaa uudelleen tavaroiden huolellisen pakkaamisen ahkioihin, johon käytimmekin koko seuraavan päivän. Ostimme bensat kentältä (70 ltr) ja sitten kaikki olikin kunnossa. Vielä poliisin tarkastus, että olimme asianmukaisesti varustautuneet, ja eikun odottamaan seuraavaa aamua.

Alunperin oli tarkoitus hiihtää ahkioidemme kanssa jo kentältä, mutta totesimme yhdessä paikallisten kanssa, että oli liian vähän lunta. Tällöin olisi ollut mahdollista, että ahkiot olisivat olleet käyttökeltottomia jo 34 km:n päässä varsinaisessa lähtöpisteessä, 600 metrin korkeudessa jäätikön reunalla. Näin ollen tilasimme ahkioillemme erillisen kuljetuksen lähtöpisteeseen, mutta päätimme kuitenkin kävellä itse, jotta voimme sanoa vaelluksemme alkaneen lähtöpisteestä.

Varsinaisesti ahkioiden veto alkoi sunnuntaiaamulla. Pari päivää etenimme jääraudoilla vaikean maaston takia. Nousu ylöspäin olikin rankkaa ja hieman flunssainen Teija joutuikin koko ajan tekemään töitä ääri rajoillaan. Flunssa ei ottanut parantuakseen, joten hänen kuntonsa heikkeni viikon aikana siihen malliin, että päätös evakuoinnista tehtiin noin viikon kuluttua. Heliko tuli ja nouti Teijan.

Matka lähtikin sen jälkeen etenemään rivakammin, kunnes Artolta alkoi kylmyys ja kova nousu veloittamaan liikaa voimia. Lepopäiväkään ei auttanut ja hänenkin kohdallaan matka keskeytyi evakuointiin. Lentokone tuli ja nouti Arton. Tämän jälkeen kelit huononivat edelleenkin ja jatkuva tuuli sekä nousu söivät miehiä.

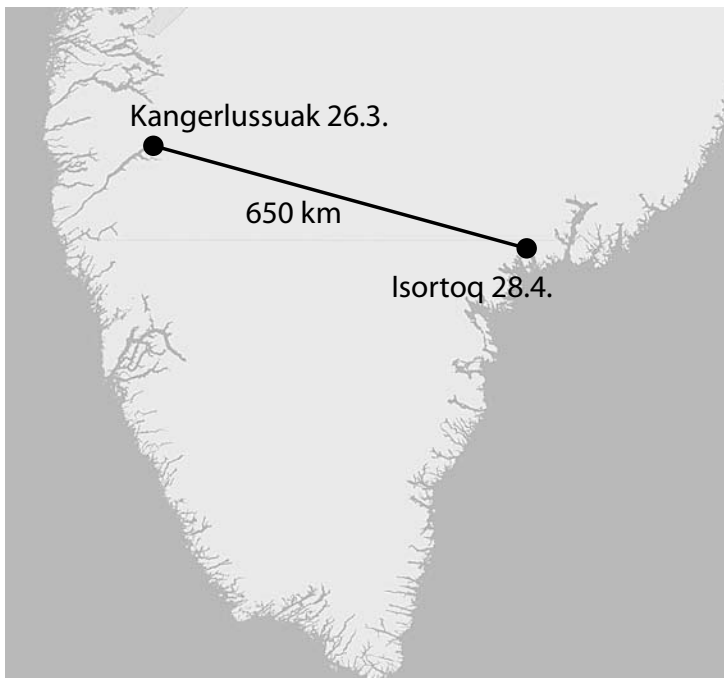

Mutta mikään ei enää voinut estää meitä neljää karpasaa pääsemästä suunniteltuun tavoitteeseen määrajassa eli 28.04.. Öisin mittari laskikin alimmillaan -44 asteeseen ja hiihtosuuksia hiihdettiin yli 35 asteen pakkasessa kovissakin tuuliolosuhteissa. Näin jälkempäin ajatellen silloin kyllä otettiin jo turhiakin riskejä, mutta halu mennä eteenpäin ylitti nekin.

Saavuttuamme perille Isortoqiin äärimmäisen väsyneinä mutta onnellisina, pakkasimme neljä ahkiota ja varusteita kahteen pakettiin, jotka jätettiin paikalliseen kyläpostiin. Odotamme niiden saapumista Suomeen ja Turkuun syyskuun aikana.

Päiväkohtaisia tapahtumia voit poimia sivuiltamme: www.greenland2009.fi

Kuvia Isokarista 13.6.2009

Kuva: Kari Loikas

Kuva: Kari Loikas

Kuva: Jan Hietanen

Kuva: Kari Loikas

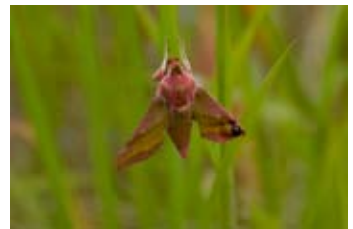

Kuva: Kari Loikas

Kuva: Eeva Ennola

Kuva: Eeva Ennola

Kuva: Kari Loikas

Kuva: Eeva Ennola

Kuva: Eeva Ennola

Kuva: Eeva Ennola

Kuva: Eeva Ennola

Kuva: Jan Hietanen

Kuva: Eeva Ennola

Kuva: Eeva Ennola

Loma-asunnon jätevesiratkaisut kuntoon

Kati Javanainen (Minwa-hanke/VALONIA)

Puhdas meri, jonne lomalaisen on mukavaa pulahtaa, raikas juomavesi ja tuoksuton kuivakäymälä parantavat huomattavasti kesäasunnolla viihtymistä. Näitä asioita pystytään tehokkaasti edistämään valitsemalla loma-asunnolle sopiva jätevesijärjestelmä.

Jätevesijärjestelmän valinnassa vaikuttaa keskeisesti kiinteistön varustelutaso. Jos loma-asunnon varustelutaso on alhainen ja sinne tulee vain kylmä vesi, eikä mökkiä ole varustettu vesikalusteilla tai lämminvesivaraajalla, riittää että jätevedet johdetaan pieneen maaperäkäsittelyyn. Maaperäkäsittelyynä voi toimia esimerkiksi itse rakennettu kivipesä tai imeytyskaivo. Jätevedet eivät saa valua missään tapauksessa suoraan vesistöön. Kun järjestelmään johdetaan tiskivesiä, tulisi järjestelmä varustaa pienellä saostuskaivolla, jotta rasvat ja kiintoaineet saadaan eroteltua, eivätkä ne tuki olemassa olevaa järjestelmää. Laittevalmistajilta on saatavissa erilaisia ratkaisuja pienten jätevesimäärien käsittelyyn, mitkä maksavat 200 eurosta ylöspäin, joten suuren suuresta investoinnista ei ole kyse.

Entäpä jos sauna sijaitsee kallion päällä tai muuten hankalassa paikassa? Vaihtoehtoina ovat maanpäälle sijoitettavat jätevesiratkaisut, joiden läpi kulkiessaan jätevesi puhdistuu. Jätevesijärjestelmä tulisi sijoittaa vähintään 20 m päähän rannasta, jotta varmistetaan, etteivät rehevöittävät päästöt pääsee pilaamaan rantavettä. Jos paikan päällä käsittely ei onnistu, jätevesien käsittelyssä voi hyödyntää sopivampaa kohtaa pumppaamalla jätevedet kauempana sijaitsevaan puhdistuspaikkaan.

Kun loma-asunnolta löytyy paineellinen vesi sekä vesikalusteita, mutta käymäläjätteet menevät kuivakäymälään, tarvitaan käsittelyjärjestelmä, joka on mitoitettu kiinteistön pesuvedille. Tällaisia järjestelmiä ovat mm. maapuhdistamot sekä biologiset puhdistamot. Puhdistamoa suunniteltaessa tulisi ottaa yhteys suunnittelijaan sekä hakea toimenpiteelle lupa kunnasta. Paikan päällä suoritetusta asennustyöstä voi hakea kotitalousvähennystä.

Kuva: Tero Forsman

Vesivessaa edullisempi ja ympäristöystävällisempi ratkaisu on kuivakäymälä. Oikein hoidettuna se on hygieeninen ja hajuton. Kuivakäymälälle ja sekä sisä- että ulkotiloihin soveltuvia. Kuivakäymälän välittömään läheisyyteen kannattaa varata mahdollisuus käsi- enpesulle.

Suosituimpia loma-asunnon kuivakäymälöitä ovat kompostoitavat käymälät, joista saadaan multa tonnille. Käymäläjätteen on hyvä antaa jälki-kompostoitua vuoden verran, että siinä olevat haitalliset bakteerit kuolevat. Täydellisesti kompostoitunut käymäläjäte on tasajakeista ja se näyttää ja tuoksuu mullalta.

Kuva: Tero Forsman

Hajuttomuuden edellytyksenä on käymälän toimiva ilmanvaihto sekä oikean kuivikkeeseen käyttö. Yksi parhaita kuivikeseoksia on turpeen ja puuhakkeen yhdistelmä, jossa on noin 50 % turvetta ja 50 % puuhaketta. Kuivakäymälään ei saa lisätä kalkkia, koska se lopettaa bakteeritoiminnan. Tämän seurauksena haju poistuu hetkeksi, mutta kompostoitumisen heikentyessä tai loppuessa kokonaan haju tulee entistä pahemmaksi. Kuivakäymälän ilman tulee kiertää istuimen kautta ulos. Myös mahdollisimman suora tuuletusputki käymälän katolle tehostaa ilmanvaihtoa. Käymäläjätteen maahan hautaaminen on kielletty.

Monista kuivakäymälämalleista tulee suotonestettä, josta löytyy bakteereita. Suotonestettä tulisi säilöä vuoden ajan, jonka jälkeen sen voi levittää ympäristöön lannoitteeksi. Suotoneste on myös hyvää kompostin heräteainetta.

Pienillä valinnoilla on merkitystä. Pesuaineiksi kannattaa valita fosfaatittomia ja ympäristömerkittyjä pesuaineita. Myös nämä osaltaan vähentävät pesuvesien puhdistustarvetta.

Jokaiselta kiinteistöltä tulisi löytyä selvitys jätevedenkäsittelystä, josta käy ilmi mm. loma-asunnolle valittu jätevesijärjestelmä sekä tietoa kiinteistön varustelun tasosta. Selvitys säilytetään kiinteistöllä kunnes kunnan viranomainen pyytää selvityksen nähtäväksi. Valmiita lomakepohjia saa kunnasta ja kunnan internet-sivuilta.

Mikäli loma-asunnolta löytyy vesikäymälä ja lämminvesivaraaja sekä vesi tulee paineellisena sisälle, jäteveden puhdistusvaatimukset ovat samat kuin ympärivuotisessa kiinteistössä. Ratkaisuihin saa lisätietoa Valonian [www-sivuilta](http://www.valonia.fi/jatevesi) www.valonia.fi/jatevesi tai soittamalla Valonian jätevesineuvontapuhelimeen.

Minwa-hanke on 3-vuotinen jätevesihanke, jonka tarkoituksena on parantaa haja-asutuksen jätevesien käsittelyn tilannetta ja vesien tilaa Suomessa ja Virossa.

Vesilintujen tarkkailua Raisionlahdella

Seppo Kallio

Kun vuosituhat vaihtui, mietin, mitä uutta luontoon liittyvää voisin henkilökohtaisesti aloittaa. Päätin alkaa kirjata vesilinnut kaikkina niinä päivinä, joina käyn Raisionlahden suun tienoilla. Päätös tietenkin lisäsi voimakkaasti liikkumistani alueella. Lasken mukaan määritetyt yksilöt, jotka ovat joko matkalennossa tai paikallisina merialueella Raisionlahden siltojen eteläpuolella. Käytännössä havainnot siis syntyvät Raisionlahden ulkopuoliskolta ja Viheriäistenaukolta.

Laskennallani ei ole mitään yhteistä virallisempien vesilintulaskentojen kanssa. Edes lajisto ei ole yhteneväinen. En liiku vakiopaikoissa, vakioaikoina enkä vakio-oloissa. Eri vuodenväivät ja vuodet eivät esiinny yhtä runsaina aineistossa. Käyntini ovat enimmäkseen hyvin lyhyitä, mutta niiden pituudet vaihtelevat. Määrä korvaa laatua.

Päiviä on kertynyt yli 2300. Eniten havaintopäiviään ovat kartuttaneet sinisorsa (yli 1900), telkkä (yli 1800), kyhmyjoutsen (yli 1800), tukkasotka (yli 1600), isokoskelo (yli 1400), haahka (yli 1300), silkkiuikku (yli 1200), nokikana (yli 800), valkoposkihanhi (yli 800), haapana (yli 700), harmaasorsa (yli 500), kanadanhanhi (yli 500), merimetso (yli 500), tavi (yli 200), tukkakoskelo (yli 100), punasotka (yli 100), mustalintu (yli 100) ja merihanhi (yli 100). Joukkoon mahtuu kymmeniä käyntejä ilman yhtään havaintoa. Vain sinisorsa on tullut vastaan kaikkina kalenteripäivinä. Telkältä puuttuu yksi päivä. Muiden esiintyminen ei ole yhtä ympärivuotista. Isokoskelo on varsinainen talvilintu, jota ei alueella pesimisestä huolimatta paljoa kesällä näy.

Kuva: Wikimedia Commons

Harmaasorsa

Merimetso

Valkoposkiahania ja alleja on ollut enimmillään yli 1000 kerralla. Yli sataan ovat päässeet vastaavasti isokoskelo, nokikana, merimetso, tukkasotka, mustalintu, sinisorsa, kuikka, haahka, telkkä, laulujoutsen ja merihanhi, laskevassa runsausjärjestyksessä. Satasen kerhoon voisivat liittyä myös metsä-, tundra-, kanadan- ja sepelhanhi sekä haapana ja Raisionlahden pohjukassa runsas tavi. Liittymätömyys ainakin toistaiseksi kertoo, että varsinkin lyhyillä käynneillä noita lajeja on kovin vaikeata nähdä sataa yksilöä kerralla.

Noin kymmenvuotisen seurannan aikana ovat tavallisimmista lajeista selvästi runsastuneet merimetso, valkoposkihanhi ja harmaasorsa. Sama kolmikko on varmasti pärjännyt erinomaisesti valtakunnallisestikin. Tukkasotkaa, haahkaa, nokikanaa ja telkkää näkyy alkua useammin; tavia ja kanadanhanhea harvemmin. Silkkiuikun, kyhmyjoutsenen, haapanan, sinisorsan ja isokoskelon havaintomäärät eivät ole paljoa muuttuneet.

Tuloksiin vaikuttavat esimerkiksi lintukantojen todelliset muutokset, jääpeitteisen kauden pituuden vaihtelu sekä havainnoinnin vakioimattomuus ja sattuma. Olen kirjannut yhteensä nelisenkymmentä vesilintulajia. Edellä mainittuja vähälukuisempien kohdalla muutokset ovat osin rajuja. Pienessä havaintojen joukossa sattuman vaikutus on suuri, joten ei niistä enempää.

Kun haahka on ylivoimaisesti runsain pesimälaji, merimetso kuuluu vakiokalustoon ja riskiläkin piipahtaa välillä näkyvissä, alueella on merellisyyden tuntua. Jos mukaan kuuluisi myös rehevä ja suojainen Raisionlahden pohjukka, havaintojaan kasvattaisivat esimerkiksi tavi, lapasorsa ja perin harvinaiseksi käynyt heinätavi. Heinätavi on ollut varsinainen pohjukkaan keskittyjä, jota ei juuri ole totuttu tapaamaan edes Hahdenniemessä, saati ulompana.

Valkoposkihanhi

Raision lukion ympäristökurssin tutkimus

Kuva: Jan Hietanen

Raision lukion ympäristökurssin oppilaat tekivät tutkimuksen siitä, kuinka hyvin suomalaiset tuntevat kotimaisia kasveja ja lintuja. Heillä oli Raisiopäivillä koju yhdessä Raisionjokilaaksion luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa.

Tunnistettavia lintuja oli kolme. Ne olivat lukiosta lainattuja, täytettyjä lintuja. 1. telkkä 2. kuovi 3. kottarainen. Tunnistettavat kasvit olivat lähinnä parhaillaan kukkivia, melko yleisesti esiintyviä lajeja.

Kasvit olivat jokainen omassa, numeroidussa lasipurkissaan. Ne olivat seuraavat: 4. maitohorsma 5. siankärsämö 6. niittynätkelmä 7. matara (kelta- ja paimenmatara samassa purkissa) 8. hiirenvirna 9. osmankäämi 10. pujo (jonka ympärillä oli muovipussi, koska kasvi on allergisoiva) 11. pietaryrtti ja 12. järviruoko.

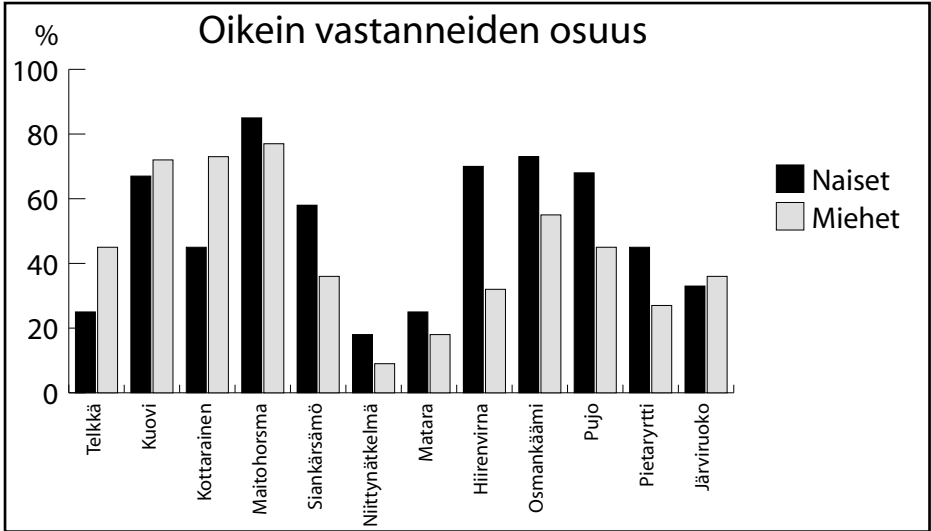
Kyselykaavakkeeseen merkittiin tunnistettavien lajien lisäksi osallistujan ikä ja sukupuoli. Vastanneiden kesken arvottiin 2 Korhosen sienikirjaa ja yksi sieniveitsi.

Innokkaita tunnistajia olikin paljon: yhteensä 64, joista miehiä oli 22 ja naisia 40. Kaksi vastaajista ei ilmoittanut sukupuoltaan. Vastaajia oli monesta ikäluokasta (20 henkilöä ei valitettavasti ilmoittanut ikäänsä); eniten vastauksia saatiin 41-60 -vuotailta. Syitä tähän voimme hakea tutkimuspaikasta. Raisiopäivillä vierailee enemmän keski-ikäisiä ja eläkeläisiä kuin nuoria aikuisia. Myös vanhempien ihmisten uskallus osallistua selittää asiaa. Naiset olivat yleisesti innokkaampia vastaamaan kuin miehet. Monet muistelivat tunnistessaan kouluaiasta kasvien keräystä.

Kuva: Jan Hietanen

Osasta kasveista kurssilaiset hyväksyivät myös nimet, jotka olivat lähes oikein. He kelpuuttivat niittynätkelmästä nätkelmän, maitohorsmasta horsman, osmankäämistä osmankäämän ja siankärsämöstä kärsämön. Kasveille ehdotettiin monia lempinimiä. Muun muassa maitohorsmaa kutsuttiin rentunruusuksi, osmankäämiä pampuksi, papin kulliksi ja bambuksi ja pietaryrttiä kutsuttiin nappikukaksi. Yli puolet vastaajista nimitti järviruokoa joko kaislaksi tai meriheinäksi. Moni luuli pujoa kanervaksi.

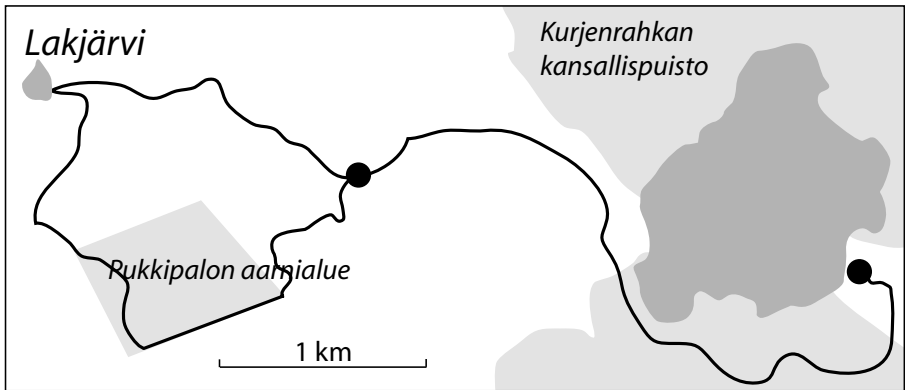
Kuva: Jan Hietanen

Retki Kurjenrahkalle ja Pukkipaloon

Tänä syksynä yhdistyksemme retkipäivä on Aleksis Kiven päivä eli lauantai 10.10. Lähdemme bussilla Raision kaupungintalon edestä klo 9.00 ja suuntaamme aluksi Kurjenrahkan kansallispuiston luontotuvalle, Savojärven etelärannalle. Täältä patikoimme Kuhankuonon rajakiven ja Saksalan Rantapihan kautta pienen Lakjärven rannalle.

Lyhyemmän reitin valitsevat palaavat Lakjärveltä evästauon (omat eväät) jälkeen suoraan Pukkipalon parkkipaikalle. Kävelymatkaa kertyy yhteensä vajaat 10 kilometriä, josta osa kuljetaan pitkospuita pitkin. Ne, jotka haluavat kiertää pidemmän reitin, jatkavat Lakjärveltä Pukkipalon aarnialueen ja Takaniitunvuoren kautta samalle parkkipaikalle, jolloin käveltävä matka on yhteensä noin 13 km.

Pukkipalon parkkipaikalta bussi lähtee paluumatkalle Raisioon noin klo 15 (Raisiossa noin klo 16). Osallistumismaksu on 10 e, yhdistyksen jäseniltä 5 e, lapset ilmaiseksi. Ilmoittautumiset 7.10. mennessä sihteerille: eva@tintti.net / 050 443 0353. Sähköposti-ilmoittautujille lähetän vahvistuksen. Jos viestiä ei kuulu, ota uudelleen yhteyttä.

Lasten Susisafari Yläneelle

Perinteiseen tapaan järjestämme ala-asteikäisille lapsille susisafarin 17.-18.10.2009 Yläneellä sijaitsevan Vaskijärven Luonnonpuiston tuntumaan. Retkellä havainnoidaan syksyistä luontoa, opetellaan erätaitoja ja kuunnellaan susien yöllistä ulvontaa (toivottavasti), sekä siinä sivussa tehdä luonnossa kaikkea kivaa. Yömmе vietämme kangaslaavuissa. Laavujen edessä voimme pitää nuotiota illalla ja aamulla, mutta ei koko yötä. Retkelle lähdetään Raision kaupungin talon edestä lauantaina klo 15:00 ja palaamme samaan paikkaan sunnuntaina klo 14:00. Retkelle mahtuu 8 ensin ilmoittautunutta.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset: Kari Ennola (4383 560 tai kari.ennola@tuorla.com)

